

Utbildningsdepartementet

2020-11-25
1 (18)
Dnr 7.5.1 2020:1572**Redovisning av uppdrag om Fortbildning av förskollärare i förskoleklass**

Dnr U2020/05108

Enligt uppdrag givet i ändring av regleringsbrevet den 8 oktober 2020 ska Skolverket föreslå lämpliga fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare verksamma i förskoleklassen läsåret 2021/22. Skolverket ska också lämna nödvändiga författningsförslag samt de konsekvensbeskrivningar som följer av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Uppdraget ska redovisas senast 1 december 2020.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1. Bakgrund.....	4
1.1. Uppdrag.....	4
1.2. Bakgrund till föreslagna fortbildningsinsatser och författningsförslag.....	4
2. Arbetsprocess.....	8
3. Förslag.....	8
3.1. Övergripande om Skolverkets förslag.....	8
3.2. Förslag till fortbildning.....	10
4. Konsekvensutredning av Skolverkets förslag.....	11
4.1. Beskrivning av uppdraget, vad som behöver uppnås och förslagen.....	11
4.2. Beskrivning av alternativa lösningar och noll alternativ.....	15
4.3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.....	16
4.4. Kostnadsmässiga och andra konsekvenser.....	17
4.5. Särskilt om konsekvenser för kommuner och regioner.....	18
4.6. Särskilt om konsekvenser för företag.....	18
4.7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	18
4.8. Bedömning av tidpunkten för ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	18

Sammanfattning

Enligt Skolverkets uppdrag ska myndigheten föreslå lämpliga fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare verksamma i förskoleklassen läsåret 2021/22. Skolverket ska också lämna nödvändiga författningsförslag samt de konsekvensbeskrivningar som följer av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Skolverket föreslår att förskollärare verksamma i förskoleklassen erbjuds fortbildning som omfattar läs-, skriv- och matematikinläring med didaktiska och metodiska inslag relaterat till den aktuella åldersgruppen samt till grundskolans uppdrag och styrdokument. Syftet med utbildningen är att stärka förskollärarnas kompetens att undervisa i grundskolan samt att minska skillnaden mellan deras utbildning och grundlärautbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. Den föreslagna fortbildningen kommer, i enlighet med uppdraget, att erbjudas läsåret 2021/22.

Enligt Skolverkets förslag ska förskollärare som är verksamma i förskoleklassen ha förskollärarexamen eller äldre motsvarighet för att få möjlighet att delta i fortbildningen. Den kommer att erbjudas i form av poänggivande uppdragsutbildning som anordnas av lärosäten med relevant examensrätt. Utgångspunkten är att fortbildningen så långt som möjligt ska kunna utgöra en del av den fortbildning för förskollärare som Utredningen om tioårig grundskola (U 2020:02) preliminärt föreslår. Under läsåret 2021/22 är förslaget att det erbjuds ett urval av kurser där såväl omfattning som innehåll kan variera beroende på individens tidigare studier och yrkeserfarenhet. Skolverket för därför dialog med lärosäten kring möjlighet till validering för tillgodoräknande inom ramen för fortbildningen. Myndigheten för också dialog med lärosäten kring innehåll i dessa kurser, fördelning mellan aktuella ämnesområden och antal högskolepoäng. Studieförmen och studietakten ska utformas så att förskollärare kan kombinera studierna med arbete.

Skolverket föreslår också att den aktuella fortbildningen ska omfattas av förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare. För att möjliggöra en sådan modell föreslår Skolverket att en ny punkt läggs till 1 § i förordningen om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare.

Skolverket lämnar även förslag på en förordning om statsbidrag för fortbildning av förskollärare, som ett möjligt sätt att finansiera förskollärares lönebortfall under den tid förskollärare deltar i fortbildningen.

1. Bakgrund

1.1. Uppdrag

Skolverket har i en ändring av regleringsbrevet den 8 oktober 2020 fått i uppdrag av regeringen att föreslå fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare verksamma i förskoleklassen läsåret 2021/22. Skolverket ska lämna nödvändiga författningsförslag samt de konsekvensbeskrivningar som följer av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Utredningen om en tioårig grundskola (U 2020:02), och Skolverket ska inhämta kunskaper och synpunkter från lärosäten och andra relevanta aktörer.

1.2. Bakgrund till föreslagna fortbildningsinsatser och författningsförslag

Utredningen om en tioårig grundskola¹

Den 5 mars 2020 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur en tioårig grundskola kan införas genom att förskoleklassen görs om till årskurs ett. I kommittédirektivet till den pågående Utredningen om en tioårig grundskola anges att syftet med att göra om förskoleklassen till årskurs ett är att förbättra kunskapsresultaten, genom att eleverna ges mer undervisning utifrån grundskolans kursplaner och inom den regel- och kompetensmässiga struktur som grundskolan har. Även de motsvarande obligatoriska skolformerna grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska utökas med ett år genom att förskoleklassen omvandlas till en ny första årskurs. I praktiken innebär detta att varje elev ges mer tid att utveckla sina ämnesspecifika kunskaper så långt som möjligt, men också omfattas av de styrdokument som gäller för grundskolan. Det innebär bland annat att eleverna ska ha rätt till det särskilda stöd som behövs för att de ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt utredningens direktiv ska utredningen bland annat:

- föreslå vilka behörighetskrav som ska gälla för lärare som ska bedriva undervisning i den nya första årskursen i dessa skolformer,
- vid behov ge förslag på andra anpassningar av dagens bestämmelser som behövs vid ett införande,
- föreslå vilken fortbildning och kompetensutveckling som bör genomföras för förskollärare och lärare, och lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningen ska lämna sitt förslag till regeringen senast den 26 april 2021.

Det slås i kommittédirektivet fast att det är viktigt att de lärare som ska undervisa i den första årskursen i den tioåriga grundskolan har den kompetens och skicklighet som är nödvändig för en utbildning av hög kvalitet. Oavsett behörighetskravens utformning bör förskollärare som ska undervisa i den nya första årskursen ges kompletterande kunskaper om bland annat styrdokumentet för grundskolan samt i fråga om tidig läs- och skrivinlärning och grundläggande matematikundervisning.

---

¹ En tioårig grundskola. Dir. 2020:24.

Vissa skillnader i rättslig reglering mellan förskoleklassen och grundskolan

Idag utgör förskoleklassen en egen skolform och den undervisning som bedrivs där sker inte utifrån grundskolans ämnen och de kursplaner som finns för dessa ämnen. Även i övrigt gäller delvis olika bestämmelser för förskoleklassen och grundskolan, till exempel finns för grundskolan ett uttryckligt krav på en strukturerad undervisning som ger ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd, vilket inte finns för förskoleklassen.²

Det finns också vissa skillnader mellan förskoleklassen och grundskolan beträffande bestämmelser i skollagen (2010:800), bland annat de som rör särskilt stöd. Detta är kopplat till att det inte finns några kunskapskrav i förskoleklassen. För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För dessa skolformer finns även bestämmelser om placering i särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning.³

Vidare gäller för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan, men inte för förskoleklassen, bestämmelser om till exempel mottagande och undervisning av nyanlända elever. Detta inkluderar bedömning av nyanlända elevers kunskaper och undervisning i förberedelseklass.⁴

Behov av fortbildning som uppmärksammas i samband med Utredningen om en läsa-skriva-räkna garantin⁵

I betänkandet *På goda grunder – en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik* föreslog Utredningen om en läsa-skriva-räkna garantin (U 2015:04) en särskild fortbildningsinsats för de förskollärare i förskoleklassen, som inte samtidigt hade en grundlärarexamen. Den av utredningen föreslagna fortbildningen skulle innehålla moment av läs-, skriv- och matematikinläring i linje med det som ges inom grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklassen och grundskolans årskurs 1–3, motsvarande cirka 15 högskolepoäng. Syftet med utredningens förslag var att minska skillnaden mellan den utbildning i läs-, skriv- och matematikutveckling som ingår i grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och den utbildning som förskollärare utan denna examen har.

Jämförelse mellan förskolläro- och grundlärarutbildning

En jämförelse mellan förskolläro- och grundlärarutbildning enligt de examensmål som finns i bilaga 2 i högskoleförordningen (1993:100) visar att såväl förskollärare som grundlärare ska ha kunskaper inom grundläggande läs-, skriv- och matematikinläring. Skillnaden består i att grundlärare ska förvärva relevanta kunskaper och färdigheter när det gäller ämnesinnehåll och ämnesdidaktik relaterat till det lärande som sker i skolan, medan examensmålen för förskollärare relaterar till det lärande som sker i förskolan. Förskollärare kan därmed inte förväntas ha den kompetens som

---

² 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

³ 3 kap. 10 och 11 §§ skollagen.

⁴ 3 kap. 12 a–12 f §§ skollagen.

⁵ SOU 2016:59.

krävs för att undervisa i en mer skolliknade verksamhet. En jämförelse mellan förskolläraryrket och grundlärautbildningarna försvåras dock av att förskollärautbildningen har förändrats över tid.

Andelen behöriga lärare och förskollärare var i förskoleklassen cirka 84 procent läsåret 2019/20, omräknat till heltidstjänster.⁶ Av de drygt 10 000 personer som arbetar i förskoleklassen är omkring 5 000 förskollärare. Majoriteten av de förskollärare som år 2019 var verksamma i förskoleklassen, drygt 91 procent, har genomgått sin utbildning innan 2011. I den gruppen är det flest förskollärare som har avlagt sin examen innan 2001; däribland drygt 2 880 personer som gick förskollärlinjen och drygt 970 personer som har barn- och ungdomspedagogisk examen.⁷

I betänkandet *En hållbar lärarutbildning*⁸, som Utredningen om en ny lärarutbildning (HUT 07) överlämnade till regeringen i december 2008, anges att olika ålderskategorier och skolformer kräver specifika kunskaper och färdigheter av lärare. Utredningen konstaterar att de basala färdigheterna i läsning, skrivning och matematik som eleverna i förskoleklassen och de första grundskoleåren ska lära sig, ställer alldeles särskilda krav på lärare. En framgångsrik pedagogik inom dessa områden kräver att lärare har specialkunskaper inom bland annat lingvistik, läsinlärningens olika dimensioner, skrivandet som kognitiv process och skrivandets olika dimensioner, talbegreppet och räkneoperationernas utveckling samt hur man förebygger eller bryter onda cirklar vid svårigheter med inlärningen. De didaktiska aspekter som behöver läggas på ämnena skiljer sig mycket åt mellan olika ålderskategorier av elever.

Behov av fortbildning som framkommit i Skolverkets dialog med Utredningen om en tioårig grundskola

I den dialog som Skolverket har haft med Utredningen om en tioårig grundskola framkommer bland annat följande. Utredningens utgångspunkt är att lärare med grundlärautbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 eller äldre motsvarighet på sikt ska ansvara för undervisningen i det nya lågstadiet. Enligt de kontakter utredningen har haft med lärosäten är lärosätenas bedömning att det krävs mer än två års heltidsstudier för att en förskollärare ska kunna komplettera den kompetens som behövs för en grundläraexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. Utredningens bedömning är att få förskollärare kommer att vara beredda att avsätta så mycket tid. Samtidigt är det inte möjligt att sänka kraven på behörighet för förskollärare för att undervisa i lågstadiet. I stället överväger utredningen om det är möjligt att korta kravet på längd på den kompletterande utbildningen genom att avgränsa behörigheten, antingen till färre årskurser eller till färre ämnen.

---

⁶ Skolverket (2020). Pedagogisk personal i skola och vuxenutbildning läsåret 2019/20 (Dnr 5.1.1-2020:211).

⁷ Enligt uppgifter från Skolverkets Lärarregister 2019 och Högskoleregistret sammanställda av Statistiska centralbyrån.

⁸ SOU 2008:109, s. 225ff.

Flera perspektiv att beakta rörande undervisning och övergångar för barn i skolstartsåldern

På uppdrag av Utredningen om en tioårig grundskola har en forskningsöversikt tagits fram som bland annat berör vilka perspektiv som behöver beaktas i undervisningen de första åren i en tioårig grundskola. Enligt översikten visar forskning tydligt att lärande inte endast är en kognitiv akt av ”kunskapsinhämtning”. Lärandet inkluderar kognitiva, sociala, fysiska och emotionella dimensioner som barn integrerar i sin person och i sin förståelse av sig själv. Det är detta som forskare kallar för generiska förmågor.⁹

Ett område som är viktigt i detta sammanhang är olika typer av övergångar. Förskoleklassen har ett särskilt ansvar för övergången mellan förskola och skola. I läroplanen har förskoleklassen ett tydligt framskrivet övergångsuppdrag vilket innebär att förskoleklassen utöver att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande även ska erbjuda en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till skola och fritidshem.¹⁰ I en forskningsartikel som är publicerad på Skolverkets webbplats framgår att en utmaning i att arbeta i en övergångspraktik är att förskollärarna behöver kunskap både om elevers erfarenheter och om deras förväntningar på framtiden. En särskild utmaning för förskoleklassen är att få en progression i lärandet såväl på den enskilda elevens nivå som på gruppnivå.¹¹

I den forskningsöversikt som tagits fram på uppdrag av Utredningen om en tioårig grundskola skriver forskarna att övergången mellan förskoleklass och skola innebär förändringar i barns aktörskap då olika pedagogiska praktiker ställer skilda krav och förväntningar på barnen. Övergångar kan enligt forskningsöversikten upplevas som särskilt kritiska om barnen inte är förberedda på vad de ska möta i kommande skolform. Nedan listas några av de aspekter som, enligt översikten, krävs för att barn ska klara övergången till skolan:

- att undervisningen inkluderar utveckling av barns känslor av sammanhang, välmående och självförtroende,
- att undervisningen utvecklar och stärker barns lärandeidentitet,
- att undervisningen inkluderar utveckling av barns förmågor som självkompetens och självreglering då dessa framstår som centrala för framgång i det fortsatta lärandet,
- att undervisningen fokuserar gruppstärkande, relationsskapande och trygghetsskapande processer,
- att medvetet arbeta med att både utveckla och nyttja barnens övergångskompetens för att stärka barnens förmåga att hantera framtida övergångar.

---

⁹ Uppgifter från en forskningsöversikt som tagits fram på uppdrag av utredningen om tioårig grundskola och som Skolverket tagit del av.

¹⁰ Skolverket (2018). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (reviderad 2018). Stockholm: Skolverket.

¹¹ <https://www.skolverket.se/download/18.472714ce16b70ab98273694/1571757549529/overgang-och-samverkan.pdf>

Avslutningsvis visar forskningsöversikten att lärare behöver utvidga sin undervisningsrepertoar, få förutsättningar att skapa en progression i undervisningen och genomföra en undervisning som stöder utvecklingen av barns generiska förmågor såväl som barns ämneskunnande.

Synpunkter som framkommit i samråd med externa organisationer

I de samråd som genomförts med Sveriges Kommuner och Regioner, Friskolornas riksförbund, Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund har bland annat följande framförts. Mot bakgrund av den rådande osäkerheten kring vilka behörighetskrav som Utredningen om en tioårig grundskola kommer att föreslå är det enligt de externa organisationerna rimligt att Skolverkets förslag är avgränsat till läsåret 2021/22 och att det handlar om fortbildning för förskollärare och den kompetens som förskollärare behöver förvärva för att kunna undervisa i grundskolan. Samtidigt framför organisationerna att det är viktigt att de kurser som Skolverket föreslår är påbyggnadsbara och kan tillgodoräknas till kommande behörighet. Vidare lyfts det i samråden att även andra personalkategorier än förskollärare, som exempelvis lärare i grundskolan och fritidshemmet, på sikt kommer att behöva erbjudas kompetensutveckling för att undervisa lågstadielever i en tioårig grundskola. Samtliga organisationer ställer sig positivt till förslag om validering av förskollärares tidigare studier och yrkeserfarenhet samt förslag till statsbidrag som ett möjligt sätt att finansiera lönebortfall. Avsaknad av behörighetskrav för förskollärare att bedriva undervisning vid ett införande av en tioårig grundskola, en ansträngd arbetssituation för förskollärare samt organisatoriska utmaningar för huvudmän kan dock medföra att intresset för fortbildningen är låg. Vidare framhåller organisationerna i samråden att den dialog som Skolverket har med lärosäten kring innehållet i fortbildningen är viktig och man menar att det är positivt att den föreslagna fortbildningen omfattar ämnesdidaktiska studier med koppling till grundskolans styrdokument.

2. Arbetsprocess

Skolverkets uppdrag har genomförts i en nära dialog med Utredningen om en tioårig grundskola. Skolverket har även inlett dialog med de lärosäten som arbetar med vidareutbildning av lärare (VAL). Denna dialog kommer att fortsätta som en del av myndighetens planeringsarbete inför genomförandet av fortbildningen.

Vidare har även Sveriges Kommuner och Regioner, Friskolornas riksförbund, Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund informerats om och getts möjligheter till att lämna synpunkter på Skolverkets förslag på fortbildning.

3. Förslag

3.1. Övergripande om Skolverkets förslag

Enligt uppdraget givet i ändring av myndighetens regleringsbrev den 8 oktober 2020 ska Skolverket föreslå lämpliga fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare verksamma i förskoleklassen läsåret 2021/22. Vid tiden för denna regeringsredovisning pågår Utredningen om en tioårig grundskola som ska lämna sitt betänkande till

regeringen senast den 26 april 2021. I utredningens uppdrag ligger bland annat att ge förslag på vilka behörighetskrav som ska gälla för lärare som ska bedriva undervisning i den nya första årskursen i de aktuella skolformerna. Utredningen ska också föreslå vilken fortbildning och kompetensutveckling som bör genomföras för förskollärare och lärare.

Skolverket har i sitt arbete med uppdraget fört dialog med Utredningen om en tioårig grundskola och inhämtat kunskaper från lärosäten. Detta i syfte att utforma fortbildningen så att den, så långt det är möjligt, ska ligga i linje med utredningens preliminära förslag och att de föreslagna fortbildningsinsatserna ska kunna utgöra en del av den fortbildning för förskollärare som Utredningen om tioårig grundskola preliminärt föreslår. Framtagande och genomförande av fortbildningsinsatser utan ett riksdagsbeslut om införande av en tioårig grundskola innebär en risk att det förslag till fortbildning som Skolverket nu tagit fram inte helt stämmer överens med de kommande behörighetskraven. För att minimera denna risk har Skolverket haft som utgångspunkt att föreslå poänggivande fortbildning som kan utgöra ett första steg i den behörighetsgivande fortbildning enligt utredningens preliminära förslag. Den fortbildning som Skolverket föreslår kommer att erbjudas under läsåret 2021/22, därefter kan den behöva byggas på med fler kurser.

Skolverket föreslår också att den aktuella fortbildningen ska inkluderas i förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare. För att möjliggöra en sådan modell föreslår Skolverket att en ny punkt läggs till 1 § i förordningen om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare.

Vidare lämnar Skolverket förslag på en förordning om statsbidrag för fortbildning av förskollärare, se förslaget i bilagan. Genom ett riktat statsbidrag blir det möjligt för huvudmän att finansiera förskollärares lönebortfall under den tid förskolläraren deltar i fortbildningen och möjliggör för att studierna ska kunna kombineras med arbete.

Skolverket vill i sammanhanget påtala vikten av att det fortsatt är angeläget att skapa förutsättningar för en enklare och mer kostnadseffektiv hantering av statsbidrag. Myndigheten bedriver sedan några år tillbaka ett utvecklingsarbete i syfte att förenkla bidragshandlingen för huvudmännen samt öka den egna effektiviteten i handläggningen av dessa. Samarbetet med Regeringskansliet har fungerat mycket väl och genom dialog och fokus på långsiktiga och hållbara förändringar har flera förändringar av statsbidragsförordningar genomförts, till exempel en förändring av karriärtjänstförordningen. Skolverket kan konstatera att det finns en bred samsyn hos inblandade parter om att statsbidragen och administrationen kring dessa är för många skolhuvudmän betungande och att det är svårt att planera och genomföra insatserna på ett ändamålsenligt sätt. I budgetpropositionen har regeringen aviserat att den har för avsikt att ta flera steg mot en långsiktig bidragsstruktur för fortbildning. Det är önskvärt att det arbete som pågår inom ramen för att förenkla hanteringen av statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare tas i beaktande i det fortsatta arbetet med fortbildning och kompetensutveckling kopplat till införandet av en tioårig grundskola.

3.2. Förslag till fortbildning

Fortbildning i läs-, skriv- och matematikinläring för förskollärare verksamma i förskoleklassen läsåret 2021/22

Skolverkets förslag är att den fortbildning som erbjuds förskollärare under läsåret 2021/22 fokuserar på läs-, skriv- och matematikinläring med didaktiska och metodiska inslag relaterat till den aktuella åldersgruppen samt till grundskolans uppdrag och styrdokument. Syftet med fortbildningen är att stärka förskollärarnas kompetens att undervisa i grundskolan samt att minska skillnaden mellan deras utbildning och grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. Fortbildningen ska också, så långt det är möjligt, kunna utgöra ett första steg i den fortbildning för förskollärare som utredningen preliminärt avser att föreslå. Med denna bakgrund föreslår Skolverket att fortbildningsinsatser består av poänggivande uppdragsutbildning som anordnas av lärosäten med relevant examenstillstånd (se nedan under *Fortbildningens omfattning och innehåll*).

Målgruppen för fortbildningen är, enligt uppdraget i regleringsbrevet, förskollärare verksamma i förskoleklassen. Beroende på utredningens kommande förslag bedömer Skolverket att det i ett senare skede kan komma att bli aktuellt att utvidga målgruppen för fortbildningen till att omfatta fler förskollärare. Detta kan exempelvis gälla förskollärare som tidigare har arbetat i förskoleklassen, men inte gör det för närvarande. Därutöver kommer även lärare som saknar behörighet att undervisa i förskoleklassen att behöva kompetensutveckling om undervisningsmetoder anpassade för elever i sexårsåldern. Den sistnämnda lärarkategorin omfattas dock inte av det förslag till fortbildning som redovisas här, utan behöver erbjudas annan kompetensutveckling.

Behöriga till fortbildningen ska vara förskollärare som är verksamma i förskoleklassen och som har förskolläraryxamen eller en äldre motsvarighet. Som framgått ovan handlar det om cirka 5 000 personer som ingår i målgruppen för fortbildningen. Hur många individer som redan kommande läsår kommer att genomgå fortbildningen är svårt att bedöma. Fortbildningen är inte obligatorisk och deltagandet i denna beror bland annat på individens intresse, förutsättningar och möjligheter samt huvudmäns prioriteringar. Incitament för att påbörja fortbildningen påverkas även av osäkerhet kring framtida behörighetskrav.

Fortbildningens innehåll och omfattning

Skolverket föreslår att innehållet i den fortbildning som är tänkt att erbjudas omfattar läs-, skriv- och matematikinläring. Utifrån den dialog som myndigheten har haft med Utredningen om en tioårig grundskola och med lärosäten föreslås att fortbildningen infärgas av relevanta delar inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Detta för att säkerställa att fortbildningen inte enbart behandlar ämneskunskaper utan även relaterar till den aktuella åldersgruppen samt grundskolans uppdrag och styrdoku-

ment. Även didaktiska och metodiska aspekter som är viktiga att beakta i ämnesundervisningen för de yngsta eleverna i grundskolans nya lågstadium kommer härigenom att ingå i fortbildningen.

Vid tiden för denna regeringsredovisning pågår en fortsatt dialog med olika lärosäten som syftar till att ta fram ett utbud på kurser som till innehåll och omfattning motsvarar syftet med fortbildningen. Den fortbildning som Skolverket avser erbjuda under läsåret 2021/22 utgörs av ett antal kurser om maximalt 15 högskolepoäng per kurs.

Möjlighet till validering för tillgodoräknande

För en enskild individ kan omfattningen av fortbildningen komma att variera beroende på tidigare studier och yrkeserfarenhet. Som tidigare nämnts består målgruppen för fortbildningen av förskollärare med förskollärarexamen, eller äldre motsvarighet, samt olika yrkeserfarenhet. En del av individerna har dessutom vid sidan av sin examen genomgått andra studier och därmed kompletterat sin kompetens. Mot den bakgrunden föreslår Skolverket att den fortbildning som erbjuds under det kommande läsåret ges som uppdragsutbildning med möjlighet för deltagarna att ansöka om validering för tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkesverksamhet. Skolverket och lärosätena ser validering som en självklar möjlighet för deltagarna inom dessa kurser. Deltagare väljer själva om de vill ansöka om validering, så att de kunskaper och färdigheter som sedan tidigare har förvärvats och som bedöms motsvara lärandemålen i aktuell kurs, ska kunna tillgodoräknas.

Flexibilitet i studieform och studietakt

Studieformen och studietakten ska utformas så att förskollärare kan kombinera studier med arbete. Utgångspunkten är att studierna ska bedrivas så flexibelt som möjligt, vilket innebär att de kan bedrivas på halvfart eller kvartsfart och huvudsakligen på distans. Lärosätenas och Skolverkets tidigare erfarenheter från bland annat Lärarlyftet visar att distansstudier är en fördel då det underlättar för deltagare som inte bor i direkt anslutning till kursgivande lärosäte. En annan fördel med den valda lösningen är att kursutbudet kommer att vara begränsat till ett mindre antal kurser och då är det inte lika angeläget att ta hänsyn till geografisk spridning av kurserna.

4. Konsekvensutredning av Skolverkets förslag

I denna del redogörs för de konsekvenser som Skolverket bedömer att förslagen som Skolverket framför i avsnitt 3 i denna redovisning leder till. Konsekvensutredningen innehåller en redogörelse för vad förslagen innebär, vad Skolverket vill uppnå och vilka alternativa lösningar som finns. I vissa delar hänvisas till andra relevanta avsnitt i redovisningen. Innehållet i konsekvensutredningen utgår från bestämmelserna i 6–8 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

4.1. Beskrivning av uppdraget, vad som behöver uppnås och förslagen

Genom en ändring i Skolverkets regleringsbrev (U2020/05108) fick myndigheten den 8 oktober 2020 i uppdrag att lämna förslag på fortbildningsinsatser som kan erbjudas

förskollärare under läsåret 2021/22. Bakgrunden till uppdraget är den pågående utredningen om en tioårig grundskola, som bland annat har i uppdrag att lämna förslag på hur förskoleklassen kan bli en del av en tioårig grundskola. Utredningen om en tioårig grundskola har även i uppdrag att lämna förslag på vilka behörighetskrav som ska gälla för lärare som ska bedriva undervisning i den nya första årskursen och vilken typ av fortbildning som bör genomföras för bland annat förskollärare.

Syftet med att göra om förskoleklassen till årskurs ett är att förbättra kunskapsresultaten, genom att eleverna ges mer undervisning utifrån grundskolans kursplaner och inom den regel- och kompetensmässiga struktur som grundskolan har.¹² Enligt Skolverkets uppdrag ska myndigheten i avvaktan på Utredningen om en tioårig grundskolas förslag föreslå lämpliga fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare verksamma i förskoleklassen redan under kommande läsår 2021/22. Enligt uppdraget ska Skolverket dessutom lämna nödvändiga författningsförslag samt de konsekvensbeskrivningar som följer av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

I enlighet med uppdraget lämnar Skolverket förslag på fortbildningsinsatser som kan erbjudas förskollärare redan under läsåret 2021/22. Den fortbildning som föreslås erbjudas omfattar läs-, skriv- och matematikinläring och innefattar didaktiska och metodiska inslag relaterat till den aktuella åldersgruppen samt inslag om grundskolans uppdrag och styrdokument (läs mer om Skolverkets förslag och överväganden i avsnittet 3. *Förslag*).

Skolverket föreslår vidare att fortbildningen ska kunna berättiga till statsbidrag och lämnar därmed även förslag till en förordning om statsbidrag för fortbildning av förskollärare, se bilagan. Den föreslagna förordningen föreslås innehålla bestämmelser om statsbidrag för fortbildning av förskollärare verksamma i förskoleklassen i syfte att stärka deras kompetens att undervisa i grundskolan.

I syfte att säkerställa en effektiv, likvärdig och rättssäker hantering av statsbidraget föreslår Skolverket att förordningen om statsbidrag för fortbildning av förskollärare utformas på ett sådant sätt att det liknar övriga statsbidrag avseende fortbildning av lärare som Skolverket hanterar. Detta gäller till exempel i fråga om ansökan, antagning, ersättningsmodell, utbetalning, redovisning och återbetalning. Detta bör enligt Skolverkets bedömning underlätta den administrativa hanteringen för såväl huvudmän som för Skolverket och berörda lärosäten. En ytterligare anledning till att statsbidraget bör hanteras på ett likartat sätt är att den föreslagna förordningen framöver skulle kunna omfattas av Skolverkets pågående arbete med en översyn av de statsbidrag som myndigheten hanterar. Översynen syftar till att förenkla bidragshanteringen för huvudmännen och till att öka Skolverkets effektivitet.

Enligt Skolverkets förslag får statsbidrag lämnas till huvudmän för förskoleklassen. Bidraget ska vara möjligt att söka för både offentliga och enskilda huvudmän. Skol-

---

¹² Dir. 2020:24.

verkets förslag innebär att statsbidrag ska lämnas för ersättning för lön till förskollärare som har en förskollärarexamen, eller en äldre motsvarighet. Detta gäller, förutsatt att förskollärarna är anställda för undervisning i förskoleklassen och deltar i

- a) uppdragsutbildning enligt förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare, eller
- b) motsvarande utbildning som anordnas av en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Ur ett lärarförsörjningsperspektiv finns det enligt Skolverket inte någon anledning att ställa krav på legitimation. Att avgränsa målgruppen till legitimerade förskollärare skulle innebära en risk att de förskollärare som har en behörighetsgivande examen, men som hittills inte har ansökt om legitimation, fräntas möjligheten att delta i fortbildningen. Ett annat villkor som behöver vara uppfyllt för att statsbidrag ska lämnas är att de förskollärare som föreslås komma i fråga, är anställda för undervisning i förskoleklassen. Skolverket anser att det är av vikt att samtliga förskollärare som är anställda för undervisning i förskoleklassen, oavsett tjänstgöringsgrad, får möjlighet att ta del av fortbildningen. Det råder idag en stor brist på behöriga lärare i grundskolan och därför är det enligt Skolverkets bedömning inte förvarsbart att avgränsa målgruppen utifrån tjänstgöringsgrad. Med anledning av detta föreslår Skolverket att statsbidrag får lämnas för fortbildningen om förskolläraren deltar i utbildningen under arbetstid, är tjänstledig under utbildningen, eller deltar i utbildningen under den tid då han eller hon inte arbetar på grund av att anställningen omfattar mindre än heltid. Vidare föreslås att statsbidrag får lämnas i den mån det finns tillgång på medel och för högst ett år i sänder. Statsbidrag får inte lämnas för insatser som statsbidrag lämnats för på annat sätt.

Vidare föreslås att ansökan om statsbidrag ges in till Skolverket som prövar frågor om och betalar ut bidraget. I ansökan ska huvudmannen ange vilka förskollärare som huvudmannen ansöker om statsbidrag för. Skolverkets beslut bör få förenas med villkor och dessa bör då framgå av beslutet.

Om det kommer in fler ansökningar än det finns medel för ska Skolverket göra ett urval. Urval bör i sådana fall göras utifrån vissa prioriteringsprinciper. Skolverket föreslår att om det kommer in fler ansökningar än det finns medel för ska ansökningar från de huvudmän som har störst behov av att fortbilda förskollärare verksamma i förskoleklassen prioriteras. Störst behov kan till exempel handla om att huvudmannen har låg andel behöriga lärare. Det innebär att Skolverket vid en eventuell översökning kommer att behöva bedöma huvudmännens lokala behov av att fortbilda förskollärare verksamma i förskoleklassen. Vid andra bidragstillfällen än det första är det dock lämpligt att prioritera ansökningar avseende förskollärare som har påbörjat utbildning som statsbidrag har lämnats för, framför förskollärare som omfattas av nya ansökningar. Syftet är att de förskollärare som har påbörjat en utbildning ska kunna slutföra den och att de inte ska behöva avbryta studierna på grund av att huvudmännen inte längre får statsbidrag.

När det gäller utbetalningar föreslås att statsbidrag ska betalas ut en gång per termin för den utbildning som avses genomföras under den termin som bidraget avser. Bidraget ska betalas ut så snart det har fastställts vilka förskollärare som deltar i utbildningen. Därmed hanteras utbetalning på samma sätt som för övriga statsbidrag avseende fortbildning för lärare som Skolverket hanterar, vilket förenklar för såväl bidragsmottagare som handläggare på Skolverket.

Vidare föreslås att Skolverket ska följa upp hur statsbidraget har använts och att mottagaren av statsbidrag är skyldig att lämna sådan ekonomisk och annan redovisning som Skolverket begär. Därutöver föreslås bestämmelser om återbetalning och återkrav som innebär att Skolverket helt eller delvis ska kräva tillbaka ett statsbidrag om en huvudman är återbetalningsskyldig enligt de förutsättningar som ställts upp i förordningen, dvs. om

1. bidraget har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp,
2. bidraget helt eller delvis inte har utnyttjats eller inte har använts för det ändamål det har lämnats för,
3. sådan redovisning som avses i förordningen inte har lämnats, eller
4. om mottagaren inte har följt villkor som framgår av beslutet om bidrag.

Det ska dock vara möjligt för Skolverket att helt eller delvis avstå från återkrav, om det finns särskilda skäl för det.

Utöver dessa bestämmelser föreslås att Skolverket ges bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Det kan finnas skäl för att myndigheten behöver ta fram föreskrifter kring verkställigheten för att till exempel få till en rättssäker och effektiv hantering av statsbidraget. I förordningen föreslås även ett överklagandeförbud i fråga om beslut som fattas enligt förordningen, i likhet med de flesta statsbidragsförordningar som Skolverket i övrigt hanterar.

Enligt Skolverkets bedömning föranleder den föreslagna förordningen om statsbidrag för fortbildning av förskollärare inga nödvändiga ändringar i skollagen eller i annan lagstiftning och regeringen torde, enligt myndighetens bedömning, ha möjlighet att besluta om föreslagen författning med stöd av 8 kap. 7 och 11 §§ regeringsformen.

För att möjliggöra och tydliggöra vad som gäller i fråga om fortbildningen i form av poänggivande uppdragsutbildning föreslår Skolverket att det införs ändringar i förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare. Förordningen är speciellt framtagen för bland annat liknande typ av uppdragsutbildning samt innehåller stöd för att genomföra validering för tillgodoräknande inom uppdragsutbildning. Ändringarna innebär att ett universitet eller en högskola som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434) på uppdrag av Statens skolverk får anordna uppdragsutbildning för förskollärare som berättigar till statsbidrag enligt den nya föreslagna förordningen om statsbidrag för fortbildning av förskollärare. Skolverket föreslår ett tillägg i form av en ny punkt (punkt 4) i 1 §, se författningsförslag i bilagan, där det även hänvisas till den föreslagna statsbidragsförordningen. Det är även möjligt för Skolverket att uppdra åt en enskild utbildningsanordnare, som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, att anordna motsvarande utbildning utifrån det generella regelverket som gäller för dessa.

4.2. Beskrivning av alternativa lösningar och noll alternativ

Skolverket föreslår att myndigheten ska ingå överenskommelser om poänggivande uppdragsutbildning med lärosäten som har relevanta examenstillstånd. Utifrån Skolverkets samlade erfarenhet från andra likartade fortbildningsinsatser, bedömer myndigheten att inga andra relevanta alternativ föreligger än poänggivande uppdragsutbildning med möjlighet till validering för tillgodoräkning.

Skolverket har dock övervägt alternativa lösningar när det gäller utformningen av den föreslagna förordningen om statsbidrag för fortbildning av förskollärare. Bland annat har myndigheten övervägt att föreslå en tidsbegränsad förordning avseende fortbildningen och tillhörande statsbidrag för läsåret 2021/22. Då det enligt Skolverkets bedömning inte kan uteslutas vara aktuellt med fortbildningsinsatser för förskollärare även efter läsåret 2021/22, har myndigheten efter överväganden kommit fram till att författningsförslagen inte bör vara tidsbegränsade till att endast omfatta läsåret 2021/22. Skolverket har även övervägt möjligheten att inte förena fortbildningsinsatserna med ett riktat statsbidrag men då ett riktat statsbidrag sannolikt ökar attraktiviteten för huvudmän att låta förskollärare delta i fortbildningsinsatserna föreslår Skolverket ändå en sådan lösning. Skolverkets bedömning är att utan ett riktat statsbidrag kommer intresset för fortbildningen att vara lågt.

Ett annat övervägande som myndigheten har gjort har varit i fråga om löneersättnings storlek. Skolverket föreslår att statsbidrag ska lämnas som ersättning för lön under den tid som förskollärare deltar i fortbildning. Vidare föreslår Skolverket att statsbidraget som utgår, givet att övriga förutsättningar är uppfyllda, ska motsvara 70 procent av arbetsgivarens lönekostnad. En alternativ lösning till ersättning för lönekostnaden hade kunnat vara att i stället reglera ett visst belopp per högskolepoäng. Ett sådant förfarande hade enligt Skolverkets bedömning inneburit att det på ett enklare sätt i förväg hade gått att beräkna hur många fortbildningsplatser samt för hur många förskollärare statsbidrag kan komma att utgå för. Skolverket anser dock att vald ersättningsmodell är att föredra framför en alternativ ersättningsmodell där ett belopp betalas ut per högskolepoäng och termin, då det senare ger en sämre kostnadstäckning för huvudmännen och därmed inte bedöms vara lika fördelaktigt för målgruppen. Detta kan i sin tur leda till att färre förskollärare ges möjlighet att ta del av insatserna.

När det gäller urval, i de fall fler huvudmän ansöker om statsbidrag än det finns medel för, har Skolverket övervägt huruvida bestämmelser om prioritering vid urval alls är aktuella för avsett ändamål. Eftersom Skolverket valt att föreslå en förordning som inte är tidsbegränsad, anser myndigheten att det trots allt kan finnas behov av vissa prioriteringsprinciper. Skolverket har dessutom funnit att det kan finnas behov av bestämmelser som säkerställer att förskollärare som har påbörjat utbildning som statsbidrag har lämnats för prioriteras före förskollärare som omfattas av nya ansökningar vid andra bidragstillfällen än det första. Skulle en sådan reglering inte bli verklighet finns det således en risk för att förskollärare som påbörjat sin utbildning inte kan fullfölja utbildningen på grund av att huvudmännen inte längre får statsbidrag enligt den föreslagna förordningen.

Den föreslagna statsbidragsförordningen och modellen för hur utbildningen kan komma till stånd har utformats i likhet med flertalet andra liknande statsbidrag, till exempel förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare, förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser och förordningen (2016:709) om statsbidrag för fortbildning av lärare när det gäller svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Anledningen till det är bland annat att underlätta hanteringen för såväl huvudmän som Skolverket och berörda lärosäten.

Som nämnts ovan så bedömer Skolverket, utifrån myndighetens samlade erfarenhet från andra likartade fortbildningsinsatser, att inga andra relevanta alternativ föreligger än poänggivande uppdragsutbildning med möjlighet till validering för tillgodoräkning. Skolverket bedömer dessutom att för att få avsedd effekt av uppdragsutbildningen bör den förenas med ett statsbidrag som bör utformas i likhet med andra liknande statsbidrag. Givet dessa skäl finns det således enligt Skolverkets bedömning inte möjlighet att uppnå samma resultat utan att en reglering kommer till stånd. Alternativet till den föreslagna regleringen är att inte ge huvudmännen möjlighet att söka statsbidrag om fortbildningsinsatser för förskollärare.

4.3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Kommuner, enskilda och staten kan vara huvudmän för förskoleklassen. Staten är endast huvudman för förskoleklass vid skolenhet med specialskola eller sameskola. Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2019/20 anordnades förskoleklassen vid 3 613 skolenheter. Av dessa var 3 000 skolenheter kommunala (fördelat på 290 kommuner), 592 fristående (fördelat på 176 enskilda huvudmän) och 10 statliga. Totalt var det 121 956 elever inskrivna i förskoleklassen läsåret 2019/20. Andelen behöriga lärare och förskollärare var i förskoleklassen cirka 84 procent läsåret 2019/20, omräknat till heltidstjänster. Av de drygt 10 000 personer som arbetade i förskoleklassen läsåret 2019/20 var omkring 50 procent förskollärare.

Förslagen i denna redovisning berör förskollärare som kan ta del av fortbildningsinsatserna. Utifrån hur förslagen är konstruerade handlar det om cirka 5 000 personer som ingår i målgruppen för fortbildningen. Hur många individer som redan kommande läsår kommer att genomgå fortbildningen är dock svårt att bedöma. Fortbildningen är inte obligatorisk och deltagandet i denna beror bland annat på individens intresse, förutsättningar och möjligheter samt huvudmäns prioriteringar.

Förslagen berör även huvudmän för förskoleklassen som genom förslagen ges möjlighet att ansöka om statsbidrag för att förskollärare ska kunna delta i fortbildningsinsatser. Även rektorer berörs genom att förskollärare föreslås kunna delta i fortbildningen på arbetstid. Vidare berörs lärosäten som ska tillhandhålla fortbildningen och Skolverket som ska hantera statsbidraget och se till att fortbildningen erbjuds. Då förslagen i sin helhet syftar till att förbättra elevernas kunskapsresultat berörs även elever och blivande elever.

4.4. Kostnadmässiga och andra konsekvenser

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Det innebär att kommuner och landsting inte ska åläggas nya obligatoriska uppgifter utan att de får ekonomisk kompensation för detta. Då Skolverkets förslag inte innebär ett nytt åtagande, bedömer myndigheten att förslagen inte innebär några ökade kostnader för kommunerna eller för enskilda huvudmän. Det är frivilligt att ansöka om statsbidrag och genom den föreslagna ersättningsmodellen finns goda möjligheter till kostnadstäckning för de huvudmän som avser att ansöka om statsbidrag. Den tidsåtgång och administrativa kostnader som kan uppstå vid ansökan om statsbidrag beror således på om huvudmännen väljer att ansöka om statsbidrag. De snäva tidsramarna innebär också en utmaning för samtliga berörda. Den korta tiden inför att insatserna ska påbörjas kan till exempel öka risken för att färre förskollärare än förväntat kan ha möjlighet att delta i de insatser som planeras inför läsåret 2021/22. Ytterligare en konsekvens är att såväl Skolverket som berörda lärosäten får kort tid på sig att anordna relevant fortbildning, handlägga och fatta beslut i frågor gällande både antagning till fortbildning och beslut om statsbidrag. Detta kan enligt Skolverket medföra ökade personalkostnader för myndigheten samt försvåra planering och genomförande av annan verksamhet. Vidare ökar risken för förseningar i beslutsprocessen på grund av minskat utrymme att hantera oförutsedda händelser.

I kommittédirektivet¹³ till Utredningen om en tioårig grundskola lyfts vikten av att särskilt beakta den rådande bristen på lärare vid införandet av en tioårig grundskola, till exempel vad gäller behovet av övergångsregler när det gäller behörighetskrav för att undervisa i den första årskursen. I detta ingår att kompetensen hos förskollärare som är verksamma inom förskoleklassen bör tas tillvara. Utifrån de förslag som Skolverket lämnar inom sitt givna uppdrag innebär fortbildningsinsatserna att förskollärarna kan erbjudas fortbildningsinsatser inom läs-, skriv- och matematikinläring. Förslaget bedöms innebära positiva effekter för målgruppen då denna har identifierats som en målgrupp med behov av relevant fortbildning. Skolverket har i sitt arbete med uppdraget fört dialog med Utredningen om en tioårig grundskola och inhämtat kunskaper från lärosäten i syfte att utforma fortbildningen så att den, så långt det är möjligt, ligger i linje med utredningens preliminära förslag. Utöver detta har Skolverkets förslag till fortbildningsinsatser utformats på ett sådant sätt att fortbildningsinsatserna även kan vara till gagn för förskollärarna i deras nuvarande tjänst.

Den 1 januari 2020 trädde lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) i kraft. Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3 barnkonventionen). Då förslagen i sin helhet syftar till att förbättra elevernas kunskapsresultat är Skolverkets bedömning att de föreslagna fortbildningsinsatserna med tillhörande statsbidrag på sikt kommer att ge positiva effekter för eleverna i skolväsendet. Skolverket bedömer att förslaget är förenligt med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning.

¹³ Dir. 2020:24.

Detta då förslagen i huvudsak syftar till att skapa förutsättningar för att förskollärare i förskoleklass får tillgång till relevant fortbildning.

Skolverket bedömer vidare att förslagen inte medför några särskilda konsekvenser vad gäller funktionshinderfrågor, nationella minoriteter eller jämställdhet.

4.5. Särskilt om konsekvenser för kommuner och regioner

Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. När det gäller de förslag som framställs i denna redovisning bedömer Skolverket att de inte innebär någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen eftersom det inte är obligatoriskt för kommunerna att tillämpa dem.

4.6. Särskilt om konsekvenser för företag

Läsåret 2019/20 var 176 enskilda huvudmän verksamma inom förskoleklassen. Skolverket bedömer att den föreslagna regleringen inte får effekter av betydelse för företags förutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Skolverket bedömer inte att några särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

4.7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte innebär några avsteg från de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

4.8. Bedömning av tidpunkten för ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket bedömer att det är en förutsättning att de föreslagna bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt, om det ska vara möjligt att erbjuda fortbildningsinsatser från och med läsåret 2021/22. Skolverket föreslår därför att ändringen i förordningen om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare och den nya förordningen om statsbidrag för fortbildning av förskollärare ska träda i kraft den 1 mars 2021, så att Skolverket har möjlighet att uppdra åt lärosätena att tillhandhålla fortbildningen samt att lärosätena har en möjlighet att organisera sin verksamhet. Det är även viktigt att målgruppen för fortbildningsinsatserna och huvudmännen ges rimliga förutsättningar att kunna ta del av föreslagna insatser. Fortbildningsinsatserna ska kunna påbörjas höstterminen 2021 och därför föreslås även att statsbidragsförordningen ska tillämpas på fortbildning som påbörjas efter utgången av juni 2021.